

HARDANGER ENERGI AS
Postboks 33
5782 KINSARVIK

Vår dato: 07.10.2019
Vår ref.: 201902733-3
Arkiv: 312 /050.B2
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Eirik Bjørkhaug
22959366/eibj@nve.no

Vedtak om innkalling av Tveitafoss kraftverk til konsesjonsbehandling, Eidfjord kommune i Vestland

NVE vedtar at Tveitafoss kraftverk skal kalles inn til konsesjonsbehandling i medhold av vannressurslovens § 66. NVE mener det må settes vilkår som ivaretar fiskebestandene i vassdraget. Hardanger Energi AS skal utarbeide en konsesjonssøknad der avbøtende tiltak for å bedre forholdene for fisk er hovedtema. Søknad om konsesjon etter vannressursloven § 8 skal sendes til NVE innen 6 måneder etter dette vedtaket.

Bakgrunn

Vi viser til vårt brev med varsel om innkalling av Tveitafoss kraftverk til konsesjonsbehandling av 11.04.2019 og deres tilbakemelding i brev av 03.05.2019.

NVE er kjent med at det oppstår uønskede raske vannstandsendringer i Bjoreio, som følge av driften av Tveitafoss kraftverk. Dette har lenge vært en utfordring ved Tveitafoss kraftverk og i 2006/2007 ble det installert en omløpsventil for å løse problemene med tørrfallsituasjoner nedstrøms kraftverket. NVE har kjennskap til at det også nylig har oppstått slike hendelser i forbindelse med driften av Tveitafoss kraftverk. Videre er problemstillingen omtalt i flere nyere rapporter utarbeidet av UNI- Miljø og gjennom innspill vi har mottatt fra Hordaland fylkeskommune og Eidfjord kommune i forbindelse med høringen av midlertidig avvik fra manøvreringsreglementet for Bjoreio i 2018.

Tveitafoss kraftverk er et konsesjonsfritt anlegg og det er derfor ingen konsesjonsvilkår knyttet til tiltaket. Dersom NVE skal sette vilkår til kraftverket må det ev. kalles inn til konsesjonsbehandling. I særlige tilfeller der det foreligger sterke miljøhensyn kan NVE ved enkeltvedtak bestemme at et kraftverk må ha konsesjon jf. vannressursloven § 66.

Vurdering

Bjoreios nedre del (050-81-R) er viet betydelig oppmerksomhet i vannforvaltningsplanen for Hordaland, og er av Klima- og miljødepartementet godkjent med miljømål som kan innebære krafttap. De anadrome fiskebestandene i Bjoreio har stor verdi. Vassdraget er også prioritert i NVEs rapport 49/2013 om Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022. Tveitafoss kraftverk er ikke omfattet av reguleringskonsesjonen for Eidfjord-Nord utbyggingen. Det har lenge vært jobbet med miljøtiltak i

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Bjoreio, og NVE har godkjent avvik fra gjeldende manøvreringsreglement ved fire anledninger, senest i 2018, for at Statkraft skal kunne gjennomføre undersøkelser og teste flytting av minstevannføring fra sommer til vinter. Dette blir gjort bl.a. for å sikre at gyte- og oppvekstområder i Bjoreio ikke tørrlegges. Det er startet en prosess med endring av vilkårene for Eidfjord Nord utbyggingen og NVE har mottatt et utkast til revisjonsdokument for denne reguleringen. Før varig oppdatering av manøvreringsreglementet i vilkårsrevisjonen ønsker NVE å vurdere mulige tiltak i revisjonen i sammenheng med et ev. behov for tiltak også knyttet til Tveitafoss kraftverk. NVE mener det er viktig å se hele vassdraget i sammenheng når man skal vurdere avbøtende tiltak. I forbindelse med vilkårsrevisjonen for Eidfjord Nord utbyggingen bør derfor Tveitafoss kraftverk vurderes samtidig. Det bør bl.a. vurderes restriksjoner for å unngå raske vannstandsendringer i tillegg til innføring av standard konsesjonsvilkår. NVEs grunnlag for varselet om innkalling er hovedsakelig basert på forhold knyttet til anadrom laksefisk i vassdraget. Omløpsventilens funksjon, kapasitet og ev. driftsproblemer knyttet til utilsiktede utfallsperioder påvirker fiskebestandene negativt. Videre er ujevn drift i kraftverket og utfordringer knyttet til vandring og dødelighet i turbin utfordringer NVE mener må løses.

NVE kan kalle inn konsesjonsfrie kraftverk til konsesjonsbehandling etter § 66 i vannressursloven i særlige tilfeller der det foreligger sterke miljøsyn. NVE har vurdert innspillene fra Hardanger Energi AS. Bjoreio er prioritert i NVEs rapport 49/2013 om gjennomgang av revisjoner som kan revideres innen 2022 og i godkjent vannforvaltningsplan for Hordaland (nå Vestland). NVE mener det er viktig å få på plass vilkår for å bedre situasjonen for laks og sjøørret i vassdraget. Kraftverket kalles derfor inn til konsesjonsbehandling etter § 66 i vannressursloven. Hardanger Energi AS må søke om konsesjon til fortsatt drift av kraftverket.

NVE registrerer at det er planer om å bytte ut aggregatene i kraftverket da disse er gamle og at det også vurderes en økning i installert effekt i den forbindelse. Det er anledning til å søke om flere alternative utbygginger for Tveitafoss kraftverk, men et av alternativene må være innenfor dagens situasjon/omfang. Hovedformålet med innkallingen er å fastsette vilkår som kan forbedre situasjonen for anadrom fisk i vassdraget som er forringet som følge av Tveitafoss kraftverk. Søknaden må derfor inneholde konkrete tiltak som er egnet til å bedre forholdene for fisk for alle alternativer.

Konklusjon

NVE vedtar at Tveitafoss kraftverk skal kalles inn til konsesjonsbehandling i medhold av vannressurslovens § 66. NVE mener det må settes vilkår som ivaretar fiskebestandene i vassdraget. Hardanger Energi AS skal utarbeide en konsesjonssøknad der avbøtende tiltak for å bedre forholdene for fisk er hovedtema. Søknad om konsesjon etter vannressursloven § 8 skal sendes til NVE innen 6 måneder etter dette vedtaket.

Videre saksgang

Konsesjonssøknaden skal sendes NVE innen 6 måneder etter dette vedtakets dato og kan ta utgangspunkt i mal for søknad om bygging av småkraftverk som ligger på våre hjemmesider <https://www.nve.no/energiforsyning-ogkonsesjon/vannkraft/sma-kraftverk/>. Tema som åpenbart ikke er relevante for denne saken kan utelates.

Forhold knyttet til fiskebestandene i vassdraget skal være hovedtemaet for søknaden. Kostnader og ventet miljøeffekt skal synliggjøres. Dersom enkelte tiltak kan gjennomføres i medhold av vilkår i en konsesjon på et senere tidspunkt bør også dette omtales. En konsesjon etter vannressursloven vil også gi Miljødirektoratet myndighet til å følge opp naturforvaltningsvilkår, herunder bl.a. vitenskapelige undersøkelser og fiskeutsettinger.

Konsesjonssøknaden skal sendes NVE for kvalitetskontroll før den godkjennes og sendes på høring til berørte parter for uttalelse. Dokumentet legges ut til offentlig ettersyn lokalt og på internett, og kunngjøres i lokalpressen.

Vi gjør videre oppmerksom på at NVE har åpnet vilkårsrevisjon for Eidfjord-Nord utbyggingen der miljøforholdene i Bjoreio er et sentralt tema. Det er derfor naturlig å se Tveitafoss kraftverk i sammenheng med reguleringen og fraføringen av vann til Sima kraftverk.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretning er kommet frem, jf. fvl. kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

Eidfjord kommune
FYLKESMANNEN I VESTLAND
HARDANGER ENERGI AS v/Magne Alpen
Hordaland fylkeskommune
STATKRAFT ENERGI AS v/Vegard Pettersen